

Dosarul nr. 2ra-1776/22
2-21006784-01-2ra-21122022

Prima instanță - (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) jud: S. Dimitriu
Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) jud: M. Guzun, V. Sîrbu, O. Cojocaru

ÎNCHEIERE

23 august 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Tamara Chișca-Doneva
Oxana Parfeni
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Serghei Mocanu în numele și interesele Olesei Balaban,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Olesea Balaban împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Oleg Ungureanu, Primăria Chișinău și Consiliul municipal Chișinău, cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a documentului executoriu, repararea prejudiciului material și moral cauzat și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 18 ianuarie 2021, Balaban Olesea, prin intermediul avocatului Mocanu Serghei, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, solicitând constatarea încălcării dreptului reclamantei la executarea în termen rezonabil a hotărârii Curții de Apel Chișinău nr. 3-2742/2008 din 20 octombrie 2008 pentru perioada 13 decembrie 2013-14 ianuarie 2021; încasarea din contul bugetului de stat, cu titlu de prejudiciu material, a sumei de 17 000 euro și cu titlu de prejudiciu moral a sumei de 10 000 euro; încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul reclamantei a cheltuielilor de asistență juridică în sumă 5 000 lei.

În motivarea acțiunii, a indicat că la data de 16 iunie 2008, Balaban Olesea s-a adresat Curții de Apel Chișinău ca instanță de contencios administrativ, cu acțiune împotriva Consiliului municipal Chișinău prin care a solicitat a recunoașterea ilegalității refuzului nr. B1519/08 din 22 mai 2008 și a obliga să-i acorde peste rând spațiu locativ în mun. Chișinău.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău nr. 3-2742/2008 din 20 octombrie 2008, s-a admis acțiunea Olesei Balaban, s-a recunoscut ilegal refuzul nr. B-1519/08 din 22 mai 2008 și s-a obligat Consiliul municipal Chișinău să emită actul administrativ solicitat, decizia privind atribuirea Olesei Balaban a spațiului locativ peste rând conform normelor stabilite de art. 42 din Codul cu privire la locuințe.

La 4 noiembrie 2008 hotărârea Curții de Apel Chișinău nr. 3-2742/2008 din 20 octombrie 2008 a intrat în vigoare, iar în termenul prevăzut de art. 32 alin. (2) din Legea nr. 793 din 10 februarie 2000, Consiliul municipal Chișinău nu a executat benevol hotărârea Curții de Apel Chișinău nr. 3-2742/2008 din 20 octombrie 2008.

Ca urmare, la data de 22 aprilie 2009, hotărârea Curții de Apel Chișinău nr. 3-2742/2008 din 20 octombrie 2008 a fost depusă spre executare silită Oficiului de Executare Centru al DE al MJ RM.

A evidențiat că până la moment hotărârea Curții de Apel Chișinău nr. 3-2742/2008 din 20 octombrie 2008 nu este executată, deși în perioada de neexecutare Consiliul municipal Chișinău a atribuit mai multe spații locative altor persoane.

A remarcat că la data de 15 august 2011, Olesea Balaban s-a adresat în Judecătoria sectorului Râșcani, mun. Chișinău cu o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor privind constatarea încălcării dreptului ei la executarea în termen rezonabil a hotărârii Curții de Apel Chișinău nr. 3-2742/2008 din 20 octombrie 2008, pentru perioada 4 decembrie 2008-15 august 2011, încasarea din contul Ministerului Finanțelor în beneficiul ei, cu titlu de prejudiciu material, a sumei de 6 473,33 euro ce constituie plata chiriei pentru spațiu locativ pentru perioada 4 decembrie 2008 - 15 august 2011 (200 euro chiria lunară * 32 luni 11 zile = 6 473,33 euro) și cu titlu de prejudiciu moral a sumei de 30 000 lei și cheltuielile de judecată.

Ca rezultat, prin hotărârea Judecătoriei mun. Chișinău, sediul Râșcani din 23 noiembrie 2012, s-a constatat încălcarea dreptului reclamantei la executarea în termen rezonabil a hotărârii Curții de Apel Chișinău nr. 3-2742/2008 din 20 octombrie 2008, s-a încasat de la bugetul de stat prin Ministerul Finanțelor în beneficiu ei cu titlu de prejudiciu material suma de 6 473,33 euro, cu titlu de prejudiciu moral suma de 30 000 lei și cheltuielile de asistență juridică de 3 000 lei.

Ministerul Finanțelor al RM a contestat cu recurs hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, din 23 noiembrie 2012.

Ca urmare, prin decizia Colegiului Civil al Curții de Apel Chișinău, dosar 2r-195/2012 din 18 octombrie 2012 (irevocabilă), s-a admis parțial recursul Ministerului Finanțelor, s-a modificat hotărârea Judecătoriei sectorului Râșcani, mun. Chișinău din 23 noiembrie 2012 și s-a micșorat prejudiciul moral încasat de la Ministerul Finanțelor în beneficiul său de 30 000 lei până la 7 320 lei, în rest hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, din 23 noiembrie 2012 s-a menținut.

Olesea Balaban și-a întemeiat poziția pe prevederile art. 2 alin. (1) al Legii nr. 87 din 21.04.2011, coroborată cu prevederile art. 32 alin. (2) din Legea nr. 793 din 10 februarie 2000, specificând că, instanța de judecată este obligată să constate încălcarea dreptului reclamantei la executarea în termen rezonabil a hotărârii Curții de Apel Chișinău nr. 3-2742/2008 din 20 octombrie 2008 în perioada 13 decembrie 2013 - 14 ianuarie 2021.

De asemenea, a invocat prevederile art. 2 alin. (6) al Legii nr. 87 din 21.04.2011, coroborate cu prevederile art. 1398, 1422, 1423 din Codul civil, menționând că, instanța de judecată urmează să încaseze din contul bugetului de

stat în beneficiul reclamantei, cu titlu de prejudiciu material, suma de 17 000 euro ce constituie plata chiriei conform contractelor de locațiune pentru spațiu locativ pentru perioada 13 decembrie 2013-29 septembrie 2016 (200 euro chiria lunară * 85 luni = 17 000 euro) și cu titlu de prejudiciu moral suma de 10 000 euro, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, instanța de judecată urmează să țină cont că reclamanta este un copil orfan, în perioada de neexecutare, Consiliul municipal Chișinău a atribuit mai multe spații locative altor persoane.

La 20 aprilie 2021, Ministerul Justiției a depus cerere privind aplicarea excepției de tardivitate în baza art. 186¹ din Codul de procedură civilă.

În argumentarea cererii, Ministerul Justiției al RM a susținut că, califică pretențiile reclamantului prin prisma Legii nr. 87 ca fiind tardive.

A afirmat că, Legea nr. 87 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, constituie acel remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Partea pârâtă și-a întemeiat cererea pe prevederile art. 391 alin. (1), 392 alin. (3) din Codul civil, concretizând că, termenul special de prescripție extinctivă invocat supra este reiterat și în art. 3 alin. (3) din Legea nr. 87.

În acest sens, a remarcat că, prin norma enunțată, legislatorul a stabilit atât posibilitatea înaintării unei acțiuni în decursul executării actului judecătoresc irevocabil, cât și ulterior, în termen de 6 luni de la încetarea procedurii de executare, termen în interiorul căruia persoana care pretinde că este deținătorul dreptului subiectiv, este împuternicită să-și realizeze dreptul de a acționa în instanța de judecată.

A atras atenția asupra încheierii executorului judecătoresc Oleg Ungureanu, nr. 026-12-661/09 din 6 aprilie 2016, prin care s-a dispus restituirea documentului executoriu, procedura de executare fiind transmisă în arhivă.

În consecință, a indicat că, respectiva încheiere, reprezintă acel act de la care urmează a fi calculat termenul de prescripție extinctivă, care acorda concomitent și dreptul la repararea prejudiciului în temeiul Legii nr.87, în baza căruia reclamanta Olesea Balaban ar fi putut pretinde încasarea presupusului prejudiciului cauzat prin presupusa încălcare a dreptului la executarea în termen rezonabil. Or, în acest caz, atât termenul general de 3 ani, cât și termenul expres de 6 luni, a fost evident depășit.

Prin urmare, a conchis că, cererea de chemare în judecată în temeiul Legii nr.87 a reclamantei Olesea Balaban privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii și încasarea despăgubirilor materiale și morale urma a fi depusă în termenul stabilit de lege expus, prezenta cerere fiind însă depusă tardiv.

Astfel, în prezența unei omiteri a termenului legal de înaintare a acțiunii date, Ministerul Justiției consideră că, reclamanta urmează a fi sancționată de lege, prin respingerea acțiunii ca fiind depusă peste termenul stabilit de lege.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 26 aprilie 2021, s-a dispus examinarea excepției de tardivitate invocată de partea pârâtă odată cu fondul, având în vedere conexiunea obiectului și temeiului acțiunii civile cu temeiul excepției de tardivitate.

Prin hotărârea din 26 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Olesea Balaban, prin intermediul avocatului Serghei Mocanu împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Ungureanu Oleg, Primăria Chișinău și Consiliul municipal Chișinău, cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a documentului executoriu, repararea prejudiciului material și moral cauzat și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea soluției adoptate, prima instanță a reținut că acțiunea a fost depusă și înregistrată la data de 18 ianuarie 2021, respectiv rezultă că cerințele cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a documentului executoriu, repararea prejudiciului material și moral cauzat și compensarea cheltuielilor de judecată, în partea în care se referă la perioada pretinsă de întârziere a executării Hotărârii Curții de Apel Chișinău nr. 3-2742/2008 din 20 octombrie 2008, în partea în care se referă la pretențiile formulate pentru perioada pretinsă de întârziere 13 decembrie 2013 - 18 ianuarie 2018 (cerințe pe segmentul anterior perioadei de prescripție de 3 ani), urmează a fi respinse ca tardive. La fel, a notat că în restul pretențiilor, acțiunea va fi respinsă ca fiind neîntemeiată, deoarece pe restul segmentului invocat, de pretinsă întârziere, anume pe perioada invocată: 18 ianuarie 2018-14 ianuarie 2021, nu există o procedură de executare în derulare și nici nu există întrunit termenul de 6 luni de la încetarea procedurii de executare, prin urmare, cu toate că pe acest segment cerințele sunt în termen, acestea nu sunt întemeiate.

La 30 mai 2022, Olesea Balaban, reprezentată de avocatul Mocanu Serghei, a declarat apel împotriva hotărârii din 26 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Prin decizia din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul depus de Balaban Olesea, reprezentată de avocatul Mocanu Serghei, și s-a menținută hotărârea din 26 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

În motivarea deciziei emise, colegiul instanței de apel a conchis că prima instanță a constatat și a elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea fondului cauzei, corect a aplicat legea materială, adoptând o hotărâre legală și întemeiată, fiindcă argumentele expuse în apel s-au dovedit a fi nefondate.

La caz, prin încheierea 026.12.661/09 din 06 aprilie 2016, documentul executoriu a fost restituit fără executare creditorului urmăritor (f.d.32), fiind recepționată de creditorul Balaban Olesea la data de 25 iunie 2016, conform copiei avizului de recepție anexat la dosar (f.d.33).

În context, instanța de apel a accentuat că pretenția privind constatarea încălcării termenului rezonabil de executare a hotărârii Curții de Apel Chișinău nr. 3-2742/2008 din 20 octombrie 2008 pentru perioada 13 decembrie 2013 - 18 ianuarie 2018 este tardivă, or a fost depășit termenul general de prescripție de 3 ani, iar pretenția încălcării termenului rezonabil de executare pentru perioada 18 ianuarie 2018 - 14 ianuarie 2021 este vădit neîntemeiată, întrucât durata procedurii de executare este influențată în mod direct de comportamentul părților, în persoana apelantului Olesea Balaban, care a manifestat un comportament pasiv pe întreaga procedură de executare, prin faptul că după dispunerea restituirii documentului

executoriu și transmiterii în arhivă a procedurii de executare, creditorul/apelant nu a mai înaintat acțiunea spre executare silită, doar pasiv a așteptat executarea.

La 7 decembrie 2022, Balaban Olesea, reprezentată de avocatul Mocanu Serghei, a declarat recurs împotriva deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei decizii noi, prin care să fie admisă integral acțiunea.

În motivarea recursului a invocat că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns.

Consideră că examinarea cauzei în ordine de apel a avut loc în mod arbitrar, incomplet, evaziv, deoarece soluția instanței de apel, nu întrunește condițiile unui proces echitabil în sensul art. 6 CEDO, având în vedere faptul că această soluție nu este motivată, în condițiile în care nu este analizat însăși ordinul contestat prin prisma susținerilor, apărărilor și probelor din dosar, de altfel fiind încălcat și principiul nemijlocirii.

La fel, a invocat că instanțele eronat au stabilit că la caz nu există probatoriu în sensul admiterii acțiunii, or, acțiunea este întemeiată, pasibilă de a fi admisă integral.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, copia deciziei integrale a fost expediată recurentei, prin intermediul poștei terestre, la 28 octombrie 2022 (vol. I, f.d.228). Totodată, avocatului Mocanu Serghei, decizia a fost comunicată prin intermediul poștei electronice la 28 octombrie 2022 (vol. I, f.d.227). Iar cererea de recurs a fost depusă la 7 decembrie 2022, în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 21 decembrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia cererii de recurs, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele cauzei.

La 1 februarie 2023 Primăria Chișinău și Consiliul municipal Chișinău au depus referință, prin care au solicitat declararea cererii de recurs depuse de Balaban Olesea, reprezentată de avocatul Mocanu Serghei, inadmisibilă.

În rest, până la data examinării admisibilității recursului referințe nu au fost depuse.

Examinând temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs depusă nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele acestora sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmers împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Balaban Olesea, prin intermediul reprezentantului Mocanu Serghei, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Balaban Olesea, prin intermediul reprezentantului Mocanu Serghei.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecător

Tamara Chișca-Doneva

judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc